Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

12 päivänä huhtikuuta 2018 *

Välityslauseke – Euroopan unionin kansainvälisten operaatioiden henkilöstö – Työsopimusriidat – Sisäiset tutkintamenettelyt – Uhrien suojelu tilanteessa, jossa työpaikkakiusaaminen on tuotu julki – Sopimussuhteeseen perustuva vastuu

Asiassa T-763/16,

PY, edustajinaan asianajajat S. Rodrigues ja A. Tymen,

kantajana,

vastaan

EUCAP Sahel Niger, edustajinaan asianajajat E. Raoult ja M. Vicente Hernandez,

vastaajana,

jossa on kyse SEUT 272 artiklaan perustuvasta kanteesta, jossa vaaditaan, että EUCAP Sahel Niger velvoitetaan korvaamaan kantajalle EUCAP Sahel Nigerin tekemästä sopimusrikkomuksesta aiheutuneet vahingot,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja D. Gratsias sekä tuomarit A. Dittrich ja P. G. Xuereb (esittelevä tuomari),

kirjaaja: hallintovirkamies G. Predonzani,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 26.10.2017 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

tuomion

Asian tausta

1 EUCAP Sahel Niger (jäljempänä operaatio) on Euroopan unionin YTPP-operaatiosta Nigerissä (EUCAP Sahel Niger) 16.7.2012 annetulla neuvoston päätöksellä 2012/392/YUTP (EUVL 2012, L 187, s. 48; jäljempänä päätös 2012/392), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 11.7.2017 annetulla neuvoston päätöksellä (YUTP) 2017/1253 (EUVL 2017, L 179, s. 15), toteutettu yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) operaatio.

2 Päätöksen 2012/392, sellaisena kuin se on muutettuna 18.7.2016 annetulla neuvoston päätöksellä (YUTP) 2016/1172 (EUVL 2016, L 193, s. 106), 2 artiklan mukaan operaation tavoitteena on osana Sahelin turvallisuutta ja kehitystä koskevan Euroopan unionin strategian täytäntöönpanoa mahdollistaa se, että Nigerin viranomaiset pystyisivät panemaan täytäntöön oman turvallisuusstrategiansa. Operaatio pyrkii myös osallistumaan Nigerin turvallisuusalan lukuisten eri toimijoiden keskinäisen integroidun, monialaisen, johdonmukaisen, kestävän ja ihmisoikeuksien huomioon ottamiseen perustuvan lähestymistavan kehittämiseen. Tämän lisäksi se avustaa Nigerin keskus- ja paikallisviranomaisia ja turvallisuusjoukkoja kehittämään politiikkoja, tekniikoita ja menettelyjä maahanmuuton tehostettua valvontaa ja torjuntaa varten.

3 Päätöksen 2012/392 7 artiklan 3 kohdan mukaan operaatio ottaa palvelukseensa sopimussuhteisesti kansainvälistä ja paikallista henkilöstöä, jos jäsenvaltioiden lähettämä henkilöstö ei voi hoitaa tarvittavia tehtäviä. Saman artiklan 4 kohdan mukaan kansainvälisen ja paikallisen henkilöstön työehdot sekä oikeudet ja velvollisuudet määritetään operaation johtajan ja henkilöstön jäsenten välisissä sopimuksissa.

4 Päätöksen 2012/392 12 a artiklassa, joka lisättiin päätöksen 2012/392 muuttamisesta 22.7.2014 annetun neuvoston päätöksen 2014/482/YUTP (EUVL 2014, L 217, s. 31) 1 artiklan 6 kohdalla, säädetään, että operaatiolla on, sikäli kuin se on tarpeen tämän päätöksen täytäntöön panemiseksi, valtuudet hankkia palveluja ja tarvikkeita, tehdä sopimuksia ja hallinnollisia järjestelyjä, ottaa palvelukseen henkilöstöä, avata pankkitilejä, hankkia ja pitää hallussa varoja ja maksaa operaation velkoja sekä esiintyä kantajana ja vastaajana oikeudenkäynneissä.

5 Kantajana oleva PY on operaation entinen työntekijä. Hän teki 31.1.2014 operaation kanssa työsopimuksen hankinnoista vastaavan virkamiehen tehtävään ajanjaksoksi 30.1.2014–15.7.2014. Kantaja teki myöhemmin toisen työsopimuksen ajanjaksoksi 16.7.2014–15.7.2015 ja kolmannen ajanjaksoksi 16.7.2015–15.7.2016.

6 Kantajan työsopimusten ehtojen mukaan operaation käytänne- ja kurinpitosäännöt (jäljempänä käytännesäännöstö) ovat erottamaton osa mainittuja työsopimuksia.

7 Käytännesäännöstössä vahvistetaan ensinnäkin kaikkia henkilöstön jäseniä koskevia käyttäytymissääntöjä (1–6 kohta), kuten velvollisuus pidättäytyä työtoverien häirinnästä (2.5 kohta) ja simputtamisesta (2.6 kohta), ja toiseksi näiden sääntöjen rikkomistapauksissa noudatettava menettely (7 ja 8 kohta).

8 Käytännesäännöstön 2.5 kohdan sanamuoto on seuraava:

”Toisin kuin seksuaalinen häirintä, työpaikkakiusaaminen ei välttämättä perustu sukupuoleen. Simputuksesta poiketen häirintänä voidaan pitää jo yksittäistä tekoa, ja se voi ilmetä useina eri käyttäytymismuotoina. Tässä säännöstössä työpaikkakiusaamisella tarkoitetaan mitä tahansa tekoja tai

käyttäytymistä, kuten puheita, eleitä tai kirjoitusten, valokuvien tai muun aineiston esittämistä, julkaisemista tai levittämistä, jos työntekijä kokee nämä teot tai käyttäytymisen ei-toivotuiksi ja jos niitä voidaan kohtuudella pitää loukkaavina, nöyryyttävinä tai pelottavina.”

9 Käytännesäännöstön 7.1 kohdassa, jonka otsikko on ”Rikkomuksista ilmoittaminen”, määrätään seuraavaa:

”Epäasiallinen käyttäytyminen voi johtaa kurinpitotoimenpiteisiin, joiden määräämiseksi on otettava käyttöön asianmukaiset menettelyt – – Jokaisella operaation työntekijällä on oikeus ja velvollisuus tehdä operaation johtajalle kirjallinen kantelu – – väitetystä epäasiallisesta käyttäytymisestä, väärinkäytöksistä tai epäpätevyydestä.”

10 Käytännesäännöstön 8.4.1 kohdan mukaan silloin, kun väitetystä sääntörikkomuksesta tehdään ”ilmoitus tai havainto”, operaation apulaisjohtaja valvoo alustavaa tutkintaa ja nimeää asian tutkinnasta vastaavan työntekijän. Käytännesäännöstön 8.4.2 kohdan mukaan viimeksi mainittu tutkii väitetyn tapahtuman ja kokoaa valituksen tekijän, todistajien ja uhrien lausunnot tapahtumasta. Käytännesäännöstön 8.4.4 kohdan mukaan alustava tutkintakertomus on toimitettava 10 päivän kuluessa operaation apulaisjohtajalle. Jos alustavassa kertomuksessa vahvistetaan, että kyseessä olevia sääntöjä on rikottu, aloitetaan käytännesäännöstön 8.5 kohdassa tarkoitettu perusteellinen tutkinta, jonka päätteeksi laaditaan lopullinen tutkintakertomus. Jos tässä kertomuksessa vahvistetaan, että kyseessä olevia sääntöjä on rikottu, perustetaan kurinpitolautakunta, jonka tehtävänä on arvioida, mitä kurinpitoseuraamuksia on aiheellista määrätä.

11 Kantajan toisen ja kolmannen työsopimuksen 21 artiklasta ilmenee, että toimivalta näistä sopimuksista johtuvien tai niihin liittyvien riitojen ratkaisemiseen kuuluu SEUT 272 artiklan nojalla Euroopan unionin tuomioistuimelle.

12 Operaatioon perustettu tarjousten arviointilautakunta piti 15. ja 16.12.2014 kokoukset, joissa keskusteltiin neuvottelumenettelyn aloittamisesta lentokuljetuspalvelujen hankintaa koskevan puitesopimuksen tekemiseksi operaation lukuun. Kantaja toimi kokousten puheenjohtajana.

13 Operaation tukipalveluosaston päällikkö G., joka oli saanut tiedon kokousten aikana tapahtuneesta välikohtauksesta, lähetti 16.12.2014 kantajalle sähköpostiviestin pyytääkseen tältä tietoja asiasta.

14 Kantaja vastasi pyyntöön 16.12.2014 lähettämällään sähköpostiviestillä, jossa hän kertoi, että hänen ja toisen arviointilautakunnan jäsenen eli X:n välille oli syntynyt kiistaa siitä, oliko yksi arvioitavina olleista kolmesta tarjouksesta operaation asettamien vaatimusten mukainen. Kantaja väitti X:n vihjanneen, että hänen tältä osin esittämänsä vakavat epäilyt olisivat johtuneet ennakkoluuloista tarjouksen tehnyttä yritystä kohtaan. Kantaja lisäsi, että arviointilautakunta oli lopulta päättänyt pyytää lisäselvityksiä kyseiseltä yritykseltä. Kantaja ei 16.12.2014 päivätyssä sähköpostiviestissään paljastanut X:n henkilöllisyyttä.

15 Arviointilautakunta päätti 19.12.2014 kyseisen yrityksen toimittamien lisäselvitysten perusteella, ettei tarjous ollut käsiteltävässä asiassa asetettujen edellytysten mukainen, ja suositteli hankintasopimuksen tekemistä toisen yrityksen kanssa. Arviointilautakunnan 22.12.2014 päivätyssä kertomuksessa, jossa lautakunta ilmoitti arviointinsa tulokset Euroopan komissiolle, oli myös X:n allekirjoitus.

16 Kantaja lähetti 7.2.2015 M:lle, joka oli operaation väliaikainen hallintopäällikkö, sähköpostiviestin kertoakseen X:n tietystä käyttäytymisestä, jota hän piti ”sopimattomana työpaikalle, koska se – – oli epäkunnioittavaa unionia – –, muita hallintoyksiköitä [ja] tiettyjä operaation työntekijöitä (kuten kantajaa itseään) kohtaan”. X oli ensinnäkin kysynyt kantajalta operaation ulkopuolisten henkilöiden läsnä ollessa ja feminiinimuotoa käyttäen, missä mahtoivat olla kaksi operaation naispuolista työntekijää, jotka olivat sinä päivänä poissa työstä. Kantajan mukaan paikallaolijat olivat heti ymmärtäneet, että tämä huomautus oli naisia vähättelevä. Toiseksi X oli tullut hänen työhuoneeseensa

koputtamatta ovelle ja kysynyt syyttävään ja halveksivaan sävyyn eräästä operaation lomakkeesta, ”kuka tämän [oli] oikein kirjoittanut”. Kolmanneksi X oli tullut ovelle koputtamatta kantajan työhuoneeseen tuomaan erästä asiakirjaa ja kysynyt riidanhaluisesti ja epäkunnioittavasti: ”Tännekö tämä piti tuoda?” Neljänneksi X oli antanut kantajan ymmärtää, että operaation noudattamat arviointisäännöt olivat hänen mielestään ”typeriä” (tai ”ääliömäisiä”). Sähköpostiviestissään kantaja mainitsi joutuvansa mahdollisesti tekemään X:stä virallisen kantelun operaation johtajalle.

17 Ottaen huomioon kantajan lähettämän sähköpostiviestin vakavan sävyn M. totesi 9.2.2015 päivätyssä vastauksessaan, että kantajalla oli valittavanaan kolme vaihtoehtoa. Niistä ensimmäinen oli, että kantajan, sen jälkeen X:n ja lopuksi kantajan ja X:n kanssa järjestettäisiin tapaamiset, joissa yritettäisiin selvitellä tilannetta ja löytää siihen tulevaisuudessa toimiva ratkaisu. Toinen vaihtoehto oli järjestää ensin kantajan, sen jälkeen X:n ja lopuksi kantajan, X:n ja operaation henkilöstöosaston edustajan kanssa tapaamiset, joissa yritettäisiin selvitellä tilannetta ja löytää siihen tulevaisuudessa toimiva ratkaisu. Kokouksista laadittaisiin kertomus tai pöytäkirja, joka liitettäisiin kantajan ja X:n henkilöstökansioihin. Kolmas vaihtoehto oli, että kantaja tekisi operaation johtajalle virallisen kantelun.

18 Kantaja vastasi tähän sähköpostiviestiin samana päivänä lähettämällään sähköpostiviestillä. Siinä hän ilmoitti M:lle uudesta X:n kanssa tapahtuneesta välikohtauksesta. Kantajan mukaan X oli tullut hänen työhuoneeseensa ovelle koputtamatta. Kun kantaja oli selittänyt odottavansa X:n koputtavan ovelle ennen astumistaan hänen työhuoneeseensa, X oli ”pyörittänyt sormea päänsä oikealla puolella (käsimerkki, joka ei selityksiä kaivanne)”. Kun kantaja oli ilmoittanut X:lle, että tämä sai olla viimeinen kerta, kun X avasi hänen ovensa koputtamatta, tämä oli keskeyttänyt kantajan ja sanonut leveästi hymyillen: ”Sinähän uhkailet minua.”

19 Samassa sähköpostiviestissä kantaja ilmoitti M:lle tunteneensa tämän välikohtauksen jälkeen olonsa huonovointiseksi ja menneensä terveydenhoitajalle, joka antoi hänelle lääkettä. Kantaja kertoi, että hän oli joko lääkkeen vaikutuksesta tai työpaikkahäirinnäksi kokemansa kohtelun seurauksena tuntenut lievää huimausta, mistä syystä hän ei ollut voinut vastata M:n hänelle esittämään ehdotukseen. Kantaja kuitenkin ilmoitti M:lle luottavansa tämän arvostelukykyyn ja pyysi M:ää siinä tapauksessa, että tämä päätyisi pitämään ongelmaa niin vakavana, että se olisi saatettava operaation johtajan tietoon, ystävällisesti tiedottamaan siitä johtajalle ”myös [kantajan] puolesta, kunnes hänen vointinsa paranisi niin, että hän voisi tehdä virallisen kantelun”. Kantaja lisäsi, että jos tilanteeseen voitaisiin M:n mielestä löytää hallinnollinen ratkaisu, hän tietenkin mieluummin tyytyisi siihen. Kantaja kuitenkin vaati, että M. siinä tapauksessa harkitsisi, voitaisiinko hänen suojelemisekseen määrätä väliaikaisia toimia, joilla X:ää kiellettäisiin astumasta sisään hänen työhuoneeseensa ja puhuttelemasta häntä, ennen kuin tilanne olisi ratkaistu.

20 M. ilmoitti kantajalle 10.2.2015 lähettämässään vastauksessa, että hän ”huolenpitovelvollisuutensa perusteella ja [kantajan] kertomien seikkojen vakavuuden huomioon ottaen katsoi, ettei [hänellä] [ollut] muuta vaihtoehtoa kuin välittää [kantajan] lähettämä sähköpostiviesti [operaation johtajalle] ja [apulaisjohtajalle], jotka ovat operaation ainoat käytännesäännöstöstä ja tällaisten kurinpitoasioiden käsittelystä vastaavat toimivaltaiset viranomaiset”. Sähköpostiviesti toimitettiin operaation johtajalle ja apulaisjohtajalle.

21 Myöhemmin saman päivän aikana operaation apulaisjohtaja S. lähetti operaation johtajalle sähköpostiviestin ilmoittaakseen, että kantaja ”oli valittanut [X:n] käytöksestä” ja että viime päivien tapahtumien seurauksena kantajan ”terveydentila oli huonontunut”. S. totesi, että vaikka tällaisissa tilanteissa olikin hankala selvittää, mitä tosiasiallisesti oli tapahtunut, kantajan mainitsemia seikkoja olisi vaikea sivuuttaa. Näin ollen S. ehdotti operaation johtajalle, että ”jotta [nämä seikat] saataisiin selvitettyä, [kantajan lähettämät] eri sähköpostiviestit käsiteltäisiin kanteluna, joka johtaa kurinpitomenettelyn käynnistämiseen,” ja että ”alustavassa tutkinnassa voitaisiin selvittää, [oliko] kantelu perusteltu”. S. lisäsi, että jos operaation johtaja määräisi tästä toimenpiteestä, hän ryhtyisi toimiin alustavan tutkinnan käynnistämiseksi työpaikkakiusaamista tai simputusta koskevista väitteistä.

22 Operaation johtaja ilmoitti myöhemmin 10.2.2015 lähettämällään sähköpostiviestillä hyväksyvänsä S:n ehdotuksen. Lisäksi hän ilmoitti S:lle, että hänen mielestään alustavan tutkinnan aikana olisi myös tarpeen järjestää tapaaminen, johon osallistuisivat M., kantaja ja X.

23 Tämän sähköpostiviestien vaihdon perusteella ei kuitenkaan aloitettu alustavaa tutkintaa eikä M:n, kantajan ja X:n välillä järjestetty mitään tapaamista.

24 Kantaja oli lomalla 19.6.–6.7.2015 ja 1.–24.8.2015.

25 Kantaja totesi 25.8.2015 operaation johtajalle lähettämässään sähköpostiviestissä, että M. oli ilmoittanut operaation johtajalle vakavista seikoista, jotka merkitsivät X:n harjoittamaa työpaikkakiusaamista, mutta että operaation johtaja sen paremmin kuin kurinpitolautakuntakaan eivät olleet kuulleet asiasta kantajaa. Kantaja väitti, että X:n häneen kohdistama käytös pilasi edelleen työilmapiiriä ja oli vahingoksi hänen terveydelleen, ja vaati operaation johtajaa ilmoittamaan, mihin toimenpiteisiin tämä aikoi ryhtyä, jotta tilanne saataisiin loppumaan.

26 Operaation johtaja vastasi samana päivänä, että hän oli helmikuussa 2015 välittänyt kantajan esittämät seikat käytännesäännöstön 8.4.1 kohdan mukaisesti operaation apulaisjohtajalle, joka vastasi kurinpitomenettelystä, ja koska hän ei ollut saanut asianomaisilta osapuolilta mitään palautetta, hänelle oli syntynyt sellainen käsitys, että operaation apulaisjohtaja oli onnistunut sovittelemaan riidan. Operaation johtaja lisäsi, että koska hän oli tuolla hetkellä joutunut toteamaan, ettei näin ollutkaan tapahtunut, hän piti kantajan 25.8.2015 lähettämää sähköpostiviestiä virallisena kanteluna.

27 Kantaja väitti operaation johtajalle 28.8.2015 lähettämässään sähköpostiviestissä, että X oli joulukuussa 2014 pidetyn arviointikokouksen jälkeen suhtautunut häneen ”koko ajan vihamielisesti ja käyttänyt joka tilaisuuden hyväkseen mustamaalatakseen, moittiakseen, vähätelläkseen ja nöyryyttääkseen häntä jopa julkisesti ja alaisten nähden”. Lisäksi kantaja ilmoitti operaation johtajalle, että X oli määrittelemättömänä päivänä helmi- tai maaliskuussa 2015 tullut hänen työhuoneeseensa ja kohdistanut häneen fyysistä väkivaltaa kaatamalla hänen jaloilleen kuumaa teetä.

28 Operaation johtaja ilmoitti kantajalle 28.8.2015 päivätyllä kirjeellä, että hän oli kantajan 25.8.2015 X:stä tekemän kantelun johdosta päättänyt siirtää asian operaation väliaikaiselle apulaisjohtajalle, ”jolla oli kurinpitovaltuudet”. Kirjeessään operaation johtaja myös ilmoitti kantajalle päätöksestään asettaa X:lle kielto lähestyä tätä.

29 Kantaja lähetti 30.8.2015 operaation johtajalle sähköpostiviestin, jossa hän ”vahvisti syyttävänsä [X:ää] fyysisestä väkivallasta ja työpaikkakiusaamisesta” ja pyysi vastaanottajaa käsittelemään tämän sähköpostiviestin virallisena kanteluna.

30 Lääkäri, jonka vastaanotolla kantaja oli käynyt Nigerissä, totesi 25.8.2015 antamassaan lääkärintodistuksessa, että kantajalle oli hänen terveydentilansa vuoksi määrättävä seitsemän päivää sairauslomaa. Toisessa 27.8.2015 antamassaan lääkärintodistuksessa tämä lääkäri totesi, että kantajan psyykkinen terveydentila edellytti hänen pysymistään poissa työpaikalta. Samana päivänä suoritetun tarkastuksen perusteella lääkäri totesi, ettei kantajan terveydentila ollut kohentunut, että hän kärsi psyykkisestä ahdistuksesta ja että hänen oli erittäin suositeltavaa palata mahdollisimman pian Eurooppaan hakeutuakseen psykiatrin vastaanotolle.

31 Kantaja lähti operaatiosta 29.8.2015 hakeutuakseen sairaalahoitoon Ranskaan.

32 Kantajaa sairaalassa hoitanut lääkäri määräsi hänet 1.9.2015 sairauslomalle 14.9.2015 asti. Psykiatri, jonka vastaanotolla kantaja kävi, antoi 9.9.2015 lääkärinlausunnon, jonka mukaan hän voisi palata työhön aikaisintaan 25.9.2015. Sama psykiatri jatkoi kantajan sairauslomaa useita kertoja, viimeisen kerran 16.7.2016 asti. Kahdessa näistä hänen antamistaan lääkärintodistuksista, joista toinen oli päivätty 14.10.2015 ja toinen 26.11.2015, viitattiin ”vakavaan masennukseen”.

33 Operaatio ilmoitti kantajalle 6.10.2015 päivätyllä sähköpostiviestillä, että hänen palkanmaksunsa lopetettaisiin työsopimuksen 15.3 artiklan nojalla 30.9.2015 lukien eli 30 päivän kuluttua hänen sairauslomansa alkamisesta.

34 Eräs operaation työntekijä ilmoitti kantajalle 8.10.2015 päivätyllä sähköpostiviestillä, että hänet oli nimitetty vastaamaan kantajan X:stä tekemän kantelun johdosta käynnistettävästä alustavasta tutkinnasta, ja tiedusteli, olisiko kantajan mahdollista palata operaatioon kuultavaksi, ja ellei se ole mahdollista, voisiko kantaja antaa tapauksesta lisätietoja ja nimetä todistajat, joita hän toivoi tutkinnassa kuultavan.

35 Kantaja toimitti operaatiolle lisätietoja asianajajiensa välityksellä.

36 Operaation johtaja ilmoitti kantajalle 26.11.2015 päivätyllä kirjeellä, että X:ää vastaan käynnistettyyn kurinpitomenettelyyn liittynyt tutkinta oli päättynyt, että operaation kurinpitolautakunta oli todennut käytännesäännöstöä rikotun ja ehdottanut X:lle määrättävää kurinpitotoimenpidettä ja että operaation johtaja oli vahvistanut lautakunnan päätöksen ja pannut toimenpiteen täytäntöön.

37 Kantaja osoitti 25.1.2016 asianajajiensa välityksellä operaatiolle SEUT 340 artiklan toiseen kohtaan perustuvan vahingonkorvausvaatimuksen.

38 Operaatio ilmoitti kantajalle 8.6.2016 päivätyllä kirjeellä, että hänen työsopimustaan ei voitaisi uusia 15.7.2016 jälkeen.

39 Ranskassa toimiva yksityislääkäri kutsui kantajan operaation pyynnöstä 11.7.2016 päivätyllä kirjatulla kirjeellä, joka oli lähetetty kantajan operaatiolle ilmoittamaan osoitteeseen Ranskassa, 13.7.2016 suoritettavaan lääkärintarkastukseen. Posti palautti kutsun sisältäneen kirjekuoren kyseiselle lääkärille, koska kantaja ei ollut noutanut sitä.

40 Operaatio ilmoitti kantajalle 15.7.2016 lähettämällään sähköpostiviestillä, että kirjekuori, joka sisälsi kutsun lääkärintarkastukseen, oli palautettu. Se ilmoitti myös, etteivät kantajan 1.9.2015 lukien toimittamat lääkärintodistukset olleet työsopimuksen ehtojen mukaisia ja että operaatio näin ollen epäili niiden pätevyyttä.

Menettely ja asianosaisten lausumat

41 Kantaja nosti nyt käsiteltävän kanteen unionin tuomioistuimen kirjaamoon 31.10.2016 jättämällään kannekirjelmällä.

42 Unionin yleinen tuomioistuin pyysi työjärjestyksensä 89 artiklan 3 kohdassa määrättynä prosessinjohtotoimena operaatiota toimittamaan tietyn asiakirjan. Operaatio vastasi pyyntöön asetetun määräajan kuluessa.

43 Esittelevän tuomarin ehdotuksesta unionin yleinen tuomioistuin (viides jaosto) päätti aloittaa asian käsittelyn suullisen vaiheen ja pyysi työjärjestyksensä 89 artiklan 3 kohdassa määrättynä prosessinjohtotoimena asianosaisia vastaamaan tiettyihin kysymyksiin. Asianosaiset vastasivat pyyntöön asetetussa määräajassa.

44 Asianosaisten lausumat ja vastaukset unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 26.10.2017 pidetyssä istunnossa.

45 Kantaja vaatii unionin yleistä tuomioistuinta

– ottamaan kanteen tutkittavaksi ja toteamaan sen perustelluksi

– vahvistamaan operaation SEUT 340 artiklan mukaisen vastuun

– määräämään korvausta aineellisesta vahingosta

– määräämään henkisestä kärsimyksestä korvauksen, jonka suuruudeksi on arvioitu 70 000 euroa

– velvoittamaan operaation korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

46 Operaatio vaatii unionin yleistä tuomioistuinta

– hylkäämään kanteen

– velvoittamaan kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

Riidan kohde

47 Kannekirjelmän mukaan kantaja vaatii lähinnä, että unionin yleinen tuomioistuin velvoittaa operaation korvaamaan aineellisen vahingon ja henkisen kärsimyksen, joita hänelle aiheutui siitä, että operaatio ei tutkinut ajoissa hänen joulukuussa 2014 ja helmikuussa 2015 työpaikkakiusaamisesta tekemiään kanteluita.

48 Kantaja ilmoitti operaation johtajalle 28.8.2015 lähettämässään sähköpostiviestissä, että vuoden 2015 helmi- tai maaliskuussa X kohdisti häneen myös fyysistä väkivaltaa. Tätä väitettyä fyysistä väkivaltaa ei kuitenkaan mainittu yhdessäkään joulukuussa 2014 ja helmikuussa 2015 lähetetyistä sähköpostiviesteistä, jotka kantajan mukaan olivat hänen työpaikkakiusaamisesta tekemiään kanteluita. On totta, että operaation johtajalle 30.8.2015 lähettämässään sähköpostiviestissä kantaja pyysi tätä pitämään hänen 28.8.2015 lähettämäänsä sähköpostiviestiä virallisena kanteluna, joka koski muun muassa kyseistä fyysistä väkivaltaa. Kanne ei kuitenkaan koske toimenpiteitä, joihin operaatio ryhtyi 28.8. ja 30.8.2015 lähetettyjen sähköpostiviestien johdosta. Käsiteltävässä asiassa unionin yleisen tuomioistuimen on siis ainoastaan tutkittava, noudattiko operaatio velvollisuuksiaan siltä osin kuin on kyse työpaikkakiusaamista koskevista kanteluista, jotka kantaja katsoo saattaneensa sen käsiteltäväksi joulukuussa 2014 ja helmikuussa 2015.

49 Kannekirjelmästä käy ilmi, että kanne koskee operaation SEUT 340 artiklan ensimmäisessä kohdan mukaista sopimussuhteeseen perustuvaa vastuuta, minkä kantaja vahvisti unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin kirjallisiin kysymyksiin 10.10.2017 antamassaan vastauksessa. Asian kannalta ei siten ole merkitystä perusteluilla, joihin operaatio on vedonnut osoittaakseen, etteivät SEUT 340 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetun sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun syntymiselle asetetut edellytykset täyty käsiteltävässä asiassa.

Unionin yleisen tuomioistuimen toimivalta

50 Päätöksen 2012/392 12 a artiklassa, jota on sovellettu päätöksen 2014/482 2 artiklan nojalla 16.7.2014 alkaen (ks. edellä tämän tuomion 3 kohta), annetaan operaatiolle valtuudet tehdä sopimuksia ja esiintyä kantajana ja vastaajana oikeudenkäynneissä eli tunnustetaan se oikeustoimikelpoiseksi. Lisäksi päätöksen 2012/392 7 artiklan 3 ja 4 kohdasta ilmenee, että operaatio voi ottaa palvelukseensa henkilöstöä sopimussuhteisesti ja että tämän henkilöstön työehdot sekä oikeudet ja velvollisuudet määritetään operaation johtajan ja työntekijöiden tekemissä työsopimuksissa.

51 SEUT 272 artiklan mukaan Euroopan unionin tuomioistuimella on toimivalta ratkaista asia unionin tekemässä tai sen puolesta tehdyssä julkis- tai yksityisoikeudellisessa sopimuksessa olevan välityslausekkeen nojalla. Käsiteltävässä asiassa kantajan ja operaation väliseen ensimmäiseen työsopimukseen sisältyy oikeuspaikkalauseke, jonka mukaan toimivaltaisia ovat Brysselin (Belgia) tuomioistuimet. Kantajan ja operaation välillä ajanjaksoiksi 16.7.2014–15.7.2015 ja 16.7.2015–15.7.2016 tehtyihin työsopimuksiin sisältyvissä oikeuspaikkalausekkeissa toimivaltaiseksi nimetään kuitenkin Euroopan unionin tuomioistuin. Koska tosiseikat, joiden perusteella käsiteltävä kanne nostettiin, tapahtuivat kahden viimeksi mainitun työsopimuksen voimassaoloaikana, käsiteltävä kanne voidaan perustella SEUT 272 artiklalla. SEUT 256 artiklan 1 kohdan mukaan unionin yleinen tuomioistuin on lisäksi toimivaltainen ratkaisemaan ensimmäisenä oikeusasteena SEUT 272 artiklassa tarkoitetut kanteet.

52 Kantajan ja operaation välillä tehtyjen kahden viimeisen työsopimuksen 20 artiklan mukaan niiden tulkinnasta syntyneet riidat on ratkaistava välimiesmenettelyssä. Kyseisessä pykälässä kuitenkin mainitaan nimenomaisesti, ettei tällä oikeuspaikkalausekkeella rajoiteta mahdollisuutta saattaa asia Euroopan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi. Kyseisen pykälän säännöksissä ei siten estetty kantajaa nostamasta käsiteltävää kannetta unionin yleisessä tuomioistuimessa.

53 Lisäksi on huomattava, että oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuimet ovat toimivaltaisia tutkimaan YTPP-operaatioiden henkilöstöhallintoon liittyvistä toimista nostetun kanteen silloinkin, kun nämä toimet koskevat ”kentällä tapahtuvaa” toimintaa (ks. vastaavasti tuomio 19.7.2016, H v. neuvosto ja komissio, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 54–60 kohta).

54 Unionin yleinen tuomioistuin on näin ollen toimivaltainen tutkimaan käsiteltävän kanteen, mitä operaatio ei myöskään ole kiistänyt.

Tutkittavaksi ottaminen

55 Operaatio väittää, ettei kannetta voida ottaa tutkittavaksi.

56 Ensinnäkin operaation istunnossa esittämästä väitteestä, jonka mukaan kannetta ei voida ottaa tutkittavaksi, koska kantaja ei noudattanut oikeudenkäyntiä edeltävää menettelyä, on riittävää todeta, että sikäli kuin tällä väitteellä tarkoitetaan sitä, että kantajalla oli velvollisuus esittää operaatiolle vaatimus ennen nyt käsiteltävän kanteen nostamista, tämä velvollisuus on joka tapauksessa täytetty käsiteltävässä asiassa. Kantajan operaatiolle 25.1.2016 esittämän vahingonkorvausvaatimuksen kohde oli nimittäin sama kuin nyt käsiteltävän kanteen, vaikka se muodollisesti perustuikin SEUT 340 artiklan toiseen kohtaan.

57 Toiseksi operaatio väittää, että nyt käsiteltävänä oleva kanne on jätettävä tutkimatta siltä osin kuin siinä vaaditaan korvausta vahingoista, joita kantajalle väitetysti aiheutui operaation päätöksestä lopettaa hänen palkanmaksunsa 30.9.2015 alkaen (ks. edellä tämän tuomion 33 kohta). Koska kantaja ei ole vaatinut oikaisua tähän operaation päätökseen, hän ei operaation mukaan voi enää kyseenalaistaa sitä vahingonkorvausvaatimuksilla. Tästä on riittävää todeta, ettei kantaja sinänsä perusta korvausvaatimustaan vahinkoihin, joita hänelle aiheutui operaation päätöksestä lopettaa hänen palkanmaksunsa 30.9.2015 lukien. Käsiteltävänä oleva kanne koskee nimittäin vahinkoja, joita kantajalle aiheutui siitä, ettei operaatio aloittanut tutkintaa työpaikkakiusaamista koskevista kanteluista, jotka kantaja katsoo tehneensä sille joulukuussa 2014 ja helmikuussa 2015, ja yksi näistä vahingoista oli hänen palkanmaksunsa lopettaminen. Tämä väite on siten hylättävä ilman, että on tarpeen lausua siitä, oliko kantajalla velvollisuus tehdä oikaisuvaatimus päätöksestä, jolla hänen palkanmaksunsa lopetettiin 30.9.2015 lukien.

58 Kolmanneksi operaatio väittää unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin kirjallisiin kysymyksiin 11.10.2017 antamassaan vastauksessa ja Ranskan oikeutta koskevien huomautustensa yhteydessä, että koska käsiteltävässä asiassa ei esitetty täsmällisiä, objektiivisia ja yhtäpitäviä seikkoja, joiden nojalla voitaisiin olettaa, että kyseessä on työpaikkakiusaaminen, unionin yleisen tuomioistuimen on jätettävä kanne tutkimatta. Unionin yleisen tuomioistuimen istunnossa esittämään kysymykseen antamassaan vastauksessa operaatio väitti, että tämä johtopäätös on tehtävä riippumatta siitä, mitä oikeutta käsiteltävässä asiassa sovelletaan. Tämä väite on joka tapauksessa hylättävä, koska nyt käsiteltävänä oleva kanne ei perustu väitetystä työpaikkakiusaamisesta aiheutuneeseen vahinkoon vaan vahinkoon, joka kantajalle aiheutui siitä, ettei operaatio aloittanut tutkintaa työpaikkakiusaamista koskevista kanteluista, jotka kantaja katsoo tehneensä sille joulukuussa 2014 ja helmikuussa 2015.

59 Neljänneksi ja viimeiseksi on hylättävä myös väite, jossa operaatio pyrkii vetoamaan operaation johtajalle 30.8.2015 lähetetyn sähköpostiviestin sisältöön. On totta, että kantaja ilmoitti kyseisessä sähköpostiviestissä ”vahvistavansa muodollisesti, ettei hän aio riitauttaa” sitä, ”ettei [operaation johtajan] määräämää alustavaa tutkintaa koskaan tehty tai että se tehtiin pyytämättä häneltä todistajanlausuntoa”. Kuten kantaja istunnossa korosti, tätä mainintaa ei kuitenkaan voida tulkita luopumiseksi mahdollisuudesta nostaa kanne unionin yleisessä tuomioistuimessa. Tällainen luopuminen pitäisi ilmaista hyvin selvästi ja yksiselitteisesti, jotta sillä voitaisiin kyseenalaistaa kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset. Käsiteltävässä asiassa näin ei kuitenkaan ole. Tästä on riittävää todeta, ettei tässä operaation tarkoittamassa maininnassa millään tavoin viitata mahdollisuuteen nostaa kanne unionin yleisessä tuomioistuimessa.

60 Edellä esitetyn perusteella käsiteltävä kanne on otettava tutkittavaksi.

Asiakysymys

Sovellettava lainsäädäntö

61 SEUT 340 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan sopimussuhteeseen perustuva unionin vastuu määräytyy sopimukseen sovellettavan lain mukaan.

62 Käsiteltävässä asiassa kantajan työsopimuksissa ei täsmennetä, mitä lakia niihin sovelletaan.

63 Unionin yleisen tuomioistuimen tästä esittämään kysymykseen antamassaan vastauksessa kantaja väitti, että operaation vastuun oikeudellinen perusta muodostuu ensisijaisesti mainittujen työsopimusten määräyksistä, käytännesäännöstö mukaan lukien, sekä niistä unionin säädöksistä, joiden nojalla nämä työsopimukset tehtiin. Toissijaisesti olisi kantajan mukaan viitattava Nigerin siviililakiin ja erityisesti sen 1134 §:n 1 momenttiin.

64 Operaatio väittää sen sopimussuhteeseen perustuvan vastuun johtuvan sen ja kantajan välillä tehdyistä työsopimuksista. Jos unionin yleisen tuomioistuimen olisi poikkeuksellisesti tutkittava kansallinen lainsäädäntö tämän vastuun kannalta, merkityksellisiä olisivat Ranskan oikeuden ja erityisesti Ranskan työlain säännökset.

65 Vastauksissaan unionin yleisen tuomioistuimen istunnossa tältä osin esittämiin kysymyksiin asianosaiset vahvistivat olevansa sillä kannalla, että operaation mahdollisen sopimussuhteeseen perustuvan vastuun määrittämiseksi on riittävää tutkia kyseessä olevien työsopimusten määräykset, käytännesäännöstö mukaan luettuna, ja ettei kansalliseen lainsäädäntöön ole tarpeen viitata.

66 Unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että nyt käsiteltävänä oleva kanne voidaan tutkia pelkästään kyseessä olevien työsopimusten ja niihin erottamattomasti kuuluvien käytännesäännöstön määräysten perusteella ja sopimussuhteeseen perustuvan vastuun syntymistä koskevien unionin oikeuden yleisten

periaatteiden perusteella. Näiden periaatteiden mukaan kolmen edellytyksen on täytyttävä, jotta asiassa voidaan nostaa sopimussuhteeseen perustuvaa vahingonkorvausta koskeva kanne. Ensimmäinen edellytys on se, ettei kyseinen toimielin ole noudattanut sopimusvelvoitteitaan, toinen se, että kantajalle on aiheutunut vahinkoa, ja kolmas se, että toimielimen menettelyn ja kyseisen vahingon välillä on syy-yhteys.

67 Näin ollen ei ole tarpeen selvittää, onko todisteet, jotka operaatio on esittänyt Ranskan oikeuden mahdollisen soveltamisen osoittaakseen, jätettävä tutkimatta, kuten kantaja istunnossa väitti.

Operaation syyksi luettava sopimusvelvoitteiden rikkominen

68 Kantaja väittää, että vaikka hän 17.12.2014, 7.2. ja 9.2.2015 lähettämillään sähköpostiviesteillä kanteli operaatiolle työtoverinsa häneen kohdistamasta työpaikkakiusaamisesta, operaatio ei ryhtynyt näiden kantelujen johdosta mihinkään toimenpiteisiin, mikä on käytännesäännöstön 8.4 kohdan useiden sääntöjen vastaista.

69 Kantajan mukaan tälle rikkomiselle on ominaista yhtäältä se, että operaation apulaisjohtaja S. oli 10.2.2015 lähettämässään sähköpostiviestissä itse todennut, että kantajan 7. ja 9.2.2015 lähettämiä sähköpostiviestejä oli pidettävä työpaikkakiusaamisesta tehtyinä virallisina kanteluina, ja siitä syystä ehdottanut alustavan tutkinnan käynnistämistä, ja toisaalta se, että operaation johtaja oli samana päivänä nimenomaisesti hyväksynyt tämän ehdotuksen. Alustavan tutkinnan aloittamisesta tehdyn päätöksen johdosta ei kuitenkaan koskaan ryhdytty toimenpiteisiin.

70 Kantaja huomauttaa tästä, että käytännesäännöstön 8.4.1 kohdan mukaan alustavan tutkinnan käynnistäminen on pakollista tilanteessa, jossa on ilmoitettu käytännesäännöstön rikkomisesta. Operaatiolla ei siis ollut enää harkintavaltaa sen jälkeen, kun se oli kirjannut kantajan tekemät ilmoitukset vastaanotetuiksi ja todennut, että niitä on pidettävä virallisina kanteluina.

71 Näin ollen operaatio rikkoi erityisen vakavalla tavalla sopimusmääräyksiä eli niitä hyviä käytänteitä ja sisäistä tutkintaa koskevia sääntöjä, jotka se oli itselleen asettanut. Näiden sääntöjen tarkoituksena on muun muassa suojella operaation työntekijöitä tilanteissa, joissa he joutuvat kokemaan kiusaamista tai uhkailua työtoveriensa taholta.

72 Kantaja lisää, että hän oli jo 9.2.2015 päivätyssä sähköpostiviestissään korostanut, että silloinen tilanne heikensi hänen terveydentilaansa, mistä operaation apulaisjohtaja oli ilmoittanut operaation johtajalle.

73 Operaatio kiistää nämä väitteet.

74 Käytännesäännöstön 8.4.1 kohdan mukaan alustava tutkinta käynnistetään silloin, kun mainitun käytännesäännöstön väitetystä rikkomisesta on tehty ilmoitus tai sellainen on havaittu. Kuten kantaja väittää, tämä merkitsee, että alustavan tutkinnan käynnistäminen on tällaisessa tapauksessa pakollista ja ettei operaatiolla ole tältä osin harkintavaltaa.

75 Lisäksi on huomautettava, että käytännesäännöstön 8.4.1 kohdan määräyksiä on luettava yhdessä 7.1 kohdan määräysten kanssa, joiden mukaan operaation työntekijöillä on oikeus ja velvollisuus tehdä operaation johtajalle kirjallinen kantelu kaikesta väitetystä epäasiallisesta käyttäytymisestä, sääntöjenvastaisesta menettelystä tai epäpätevyydestä (ks. edellä tämän tuomion 9 kohta). Näistä määräyksistä ilmenee, että työntekijän, joka katsoo joutuneensa työpaikkakiusaamisen kohteeksi ja haluaa operaation käynnistävän asiasta alustavan tutkinnan, on tehtävä siitä kirjallinen kantelu operaation johtajalle. Koska käytännesäännöstön 8.4.3 kohdassa viitataan tässä yhteydessä ”kantelun kohteena olevaan työntekijään”, on ilmeistä, että kantelun on koskettava jotakin nimettyä henkilöä.

76 Kantajan 17.12.2014 lähettämän sähköpostiviestin osalta on ilmeistä, etteivät nämä edellytykset täyty.

77 Ensinnäkin on kiistatonta, ettei kantaja paljastanut kyseisessä sähköpostiviestissä X:n henkilöllisyyttä. Tähän toteamukseen ei vaikuta se, että viestistä ilmeni, että kyseessä oli kantajan nimeämä valintalautakunnan jäsenenä toiminut arvioija ja että tässä lautakunnassa oli ainoastaan kolme arvioijaa, joista kaksi oli miehiä.

78 Toiseksi, vaikka kantaja 17.12.2014 päivätyssä sähköpostiviestissään kritisoi voimakkaasti X:n asennetta arviointilautakunnassa käydyissä keskusteluissa, hän ei esittänyt siinä ainuttakaan nimenomaista moitetta, jossa olisi annettu ymmärtää, että hän piti X:n käytöstä työpaikkakiusaamisena. On totta, että kantaja väitti kannekirjelmässä ilmoittaneensa 17.12.2014 lähettämässään sähköpostiviestissä, että X:llä oli ollut eturistiriita neuvottelumenettelyssä, josta arviointilautakunnassa keskusteltiin. Sen lisäksi, ettei kantajan 17.12.2014 lähettämässä sähköpostiviestissä ollut ainuttakaan tähän viittaavaa mainintaa, kantaja ei mitenkään selittänyt, kuinka tällainen eturistiriita olisi voinut merkitä työpaikkakiusaamista. Kantaja ei etenkään selittänyt, miten se, että operaatio oli mahdollisesti jättänyt käynnistämättä kyseistä eturistiriitaa koskeva alustavan tutkinnan, olisi voinut synnyttää operaatiolle sopimussuhteeseen perustuvan vastuun kantajaan nähden.

79 Kolmanneksi on huomattava, että kantaja ilmoitti 17.12.2014 lähettämässään sähköpostiviestissä olevansa valmis laatimaan operaation johtajalle ”yksityiskohtaisen selvityksen tapahtumista”, jos viestin vastaanottaja sitä toivoi. Kantaja ei kuitenkaan väitä, että hän olisi myöhemmin laatinut operaation johtajalle tällaisen selvityksen tai tehnyt tälle kantelun X:n käyttäytymisestä arviointilautakunnassa.

80 Neljänneksi ja viimeiseksi on huomautettava kantajan itse todenneen kannekirjelmässään, että hän oli ilmoittanut työpaikkakiusaamisesta ensimmäisen kerran helmikuussa 2015.

81 Kantajan operaation väliaikaiselle hallintopäällikölle M:lle 7.2.2015 lähettämästä sähköpostiviestistä on toiseksi todettava, että kantaja mainitsi siinä X:n nimen, viittasi tämän tiettyyn epäasiallisena pitämäänsä käytökseen ja ilmaisi toivovansa, että tilanteeseen voitaisiin löytää jokin ratkaisu. On kuitenkin myös huomattava, että kantaja tässä sähköpostiviestissä ainoastaan pyysi M:n apua X:n käytöksen johdosta ja totesi, ettei hän siinä vaiheessa katsonut olevansa velvollinen tekemään operaation johtajalle virallista kantelua. Näin ollen 7.2.2015 päivättyä sähköpostiviestiä ei sellaisenaan voida pitää käytännesäännöstön 7.1 kohdassa tarkoitettuna kanteluna.

82 Kolmanneksi kantajan 9.2.2015 M:lle lähettämästä sähköpostiviestistä on todettava, että tämä viesti oli kantajan vastaus 9.2.2015 päivättyyn sähköpostiviestiin, jolla M. oli vastannut hänen 7.2.2015 lähettämäänsä sähköpostiviestiin. Vastauksessaan M. oli esittänyt kantajalle kolme vaihtoehtoa, joista yksi oli virallisen kantelun tekeminen operaation johtajalle. Kuten operaatio 9.2.2015 päivätyssä sähköpostiviestissään perustellusti totesi, kantaja ei kuitenkaan päätynyt yhteenkään näistä vaihtoehdoista vaan ilmaisi toivovansa tilanteeseen hallinnollista ratkaisua. Myös se, että kantaja 9.2.2015 lähettämässään sähköpostiviestissä viittasi siihen mahdollisuuteen, että operaation väliaikainen hallintopäällikkö ilmoittaisi X:ään liittyvistä ongelmista hänen puolestaan operaation johtajalle, ”kunnes hänen vointinsa paranisi niin, että hän voisi tehdä virallisen kantelun”, viittaa siihen, ettei kantaja katsonut vielä tehneensä tällaista kantelua. Lopuksi on huomautettava, ettei 9.2.2015 päivättyä sähköpostiviestiä ollut osoitettu operaation johtajalle, vaikka käytännesäännöstön 7.1. kohdan mukaan työpaikkakiusaamista koskevat kantelut on tehtävä nimenomaan hänelle.

83 Näistä seikoista huolimatta unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että operaation oli sekä laillista että asianmukaista katsoa, että kantajan 7. ja 9.2.2015 lähettämiä sähköpostiviestejä oli yhdessä luettuina pidettävä virallisena kanteluna.

84 Ensinnäkin on huomautettava, että toisin kuin operaatio väittää, kantaja täsmensi 9.2.2015 lähettämässään sähköpostiviestissä, että hän katsoi joutuneensa X:n työpaikkakiusaamisen kohteeksi.

85 Toiseksi, vaikka kantaja ei nimenomaisesti päätynyt yhteenkään hänelle esitetyistä kolmesta vaihtoehdosta, hän kuitenkin ilmoitti M:lle 9.2.2015 lähettämässään sähköpostiviestissä, että hän oli siinä kertomansa välikohtauksen jälkeen tuntenut olonsa huonovointiseksi ja siitä syystä mennyt terveydenhoitajalle, joka oli antanut hänelle lääkettä. Kantaja lisää tunteneensa joko lääkkeen vaikutuksesta tai työpaikkahäirintänä kokemansa kohtelun seurauksena lievää huimausta, mistä syystä hän ei ollut voinut vastata M:n hänelle esittämään ehdotukseen. Lisäksi kantaja oli viitannut siihen mahdollisuuteen, että operaation johtajaa pidettäisiin ajan tasalla hänen X:n kanssa kokemistaan ongelmista siihen asti, kunnes hänen vointinsa paranisi niin, että hän voisi tehdä virallisen kantelun. Näistä huomautuksista ilmenee, että kantaja katsoi joutuneensa työpaikkahäirinnän kohteeksi, että siitä oli aiheutunut hänelle terveydellisiä ongelmia ja ettei hän terveydentilansa vuoksi kyennyt sillä hetkellä tekemään häirinnästä virallista kantelua. On selvää, että operaation olisi pitänyt ottaa nämä lisäseikat huomioon tehdessään päätöstä siitä, mihin toimenpiteisiin kantajan 9.2.2015 päivätyn sähköpostiviestin johdosta oli ryhdyttävä. Huolenpitovelvollisuutensa mukaisesti operaation oli otettava huomioon erityisesti se, että vaikka yksi sen työntekijöistä olikin ilmoittanut mahdollista työpaikkahäirintää merkitsevistä seikoista, hän ei sillä hetkellä kyennyt tekemään niistä asianmukaista kantelua johtuen terveysongelmistaan, jotka hänen mukaansa liittyivät juuri näihin häirintää merkitseviin seikkoihin.

86 Kolmanneksi kantaja korosti 9.2.2015 lähettämässään sähköpostiviestissä luottavansa M:n arvostelukykyyn ja pyysi tätä siinä tapauksessa, että tämä päätyisi pitämään ongelmaa niin vakavana, että se olisi saatettava operaation johtajan tietoon, ystävällisesti tiedottamaan siitä hänelle. Tämä tarkoittaa, että kantaja jätti M:n harkittavaksi, mihin toimenpiteisiin hänen sähköpostiviestiensä johdosta olisi ryhdyttävä. Tältä osin on siis otettava huomioon myös M:n käsiteltävässä asiassa tekemä konkreettinen arvio.

87 Neljänneksi on huomautettava, että M. ilmoitti kantajalle 10.2.2015 lähettämässään vastauksessa, että hän ”huolenpitovelvoitteensa perusteella ja [kantajan] kertomien seikkojen vakavuuden huomioon ottaen katsoi, ettei [hänellä] [ollut] muuta vaihtoehtoa kuin välittää [kantajan] lähettämä sähköpostiviesti [operaation johtajalle] ja [apulaisjohtajalle], jotka ovat operaation ainoat käytännesäännöstöstä ja tällaisten kurinpitoasioiden käsittelystä vastaavat toimivaltaiset viranomaiset”.

88 M:n 10.2.2015 päivätystä sähköpostiviestistä ja toimenpiteistä, joihin sen johdosta ryhdyttiin, on todettava seuraavaa.

89 Ensinnäkin M:n 10.2.2015 lähettämä sähköpostiviesti oli osoitettu sekä operaation johtajalle että apulaisjohtajalle. Lisäksi asiakirja-aineistosta ilmenee, että kantajan 7. ja 9.2.2015 lähettämät sähköpostiviestit toimitettiin tosiasiallisesti operaation johtajalle 10.2.2015. Vaikka käytännesäännöstön 7.1 kohdassa edellytetään, että kantelut tehdään operaation johtajalle, siinä ei kuitenkaan täsmennetä, että kantelijan olisi toimitettava kantelunsa suoraan johtajalle ja että olisi poissuljettua, että kolmas osapuoli toimittaa sen johtajalle kantelijan suostumuksella.

90 Toiseksi M:n 10.2.2015 lähettämästä sähköpostiviestistä ilmenee, ettei hän, toisin kuin operaatio väittää, tyytynyt pelkästään tiedottamaan operaation johtajalle kantajan ja X:n välisistä ongelmista siihen asti, kunnes kantaja mahdollisesti tekisi virallisen kantelun. Sähköpostiviestistä päinvastoin ilmenee selvästi, että M. totesi kyseessä olevan kurinpitoasia, joka olisi saatettava operaation toimivaltaisten viranomaisten käsiteltäväksi. Jos nimittäin M. olisi halunnut vain tiedottaa operaation johtajalle kantajan ongelmista, hänen ei olisi tarvinnut lisätä sähköpostiviestinsä vastaanottajaksi operaation apulaisjohtajaa eikä mainita, että nämä kaksi vastaanottajaa olivat ”operaation ainoat käytännesäännöstöstä ja tällaisten kurinpitoasioiden käsittelystä vastaavat toimivaltaiset viranomaiset”.

91 Kolmanneksi on huomattava, että operaation apulaisjohtaja S. totesi operaation johtajalle myöhemmin 10.2.2015 lähettämässään sähköpostiviestissä kantajan valittaneen X:n käytöksestä ja ehdotti, että 7. ja 9.2.2015 lähetettyjä sähköpostiviestejä pidettäisiin virallisena kanteluna, joka johtaisi kurinpitomenettelyn käynnistämiseen. S. lisäsi, että mikäli operaation johtaja määräisi tästä toimenpiteestä, hän ryhtyisi toimiin alustavan tutkinnan käynnistämiseksi työpaikkakiusaamista tai

simputusta koskevista väitteistä. Lisäksi on todettava, että operaation johtaja ilmoitti 10.2.2015 operaation apulaisjohtajalle lähettämässään vastauksessa hyväksyvänsä tämän hänelle esittämän ehdotuksen. Sähköpostiviestien vaihdosta ilmenee, että sekä operaation johtaja että apulaisjohtaja katsoivat, että kantajan 7. ja 9.2.2015 lähettämiä sähköpostiviestejä voitiin pitää käytännesäännöstössä tarkoitettuna kanteluna ja että asiassa olisi käynnistettävä alustava tutkinta.

92 Tältä osin ei ole merkitystä sillä, että kyseessä oli sisäinen sähköpostiviestien vaihto, josta kantaja sai tiedon vasta elokuun 2015 lopussa, sillä käsiteltävässä asiassa merkityksellistä on se, miten operaatio tulkitsi kantajan 7. ja 9.2.2015 lähettämiä sähköpostiviestejä. Sama päätelmä on tehtävä operaation väitteestä, jonka mukaan operaation johtajalla ei ollut valtuuksia määrätä alustavan tutkinnan käynnistämisestä. Vaikka tämä olisikin pitänyt paikkansa, toisin kuin operaation apulaisjohtaja 10.2.2015 lähettämässään sähköpostiviestissä itse oletti, tämä ei vaikuttaisi mitenkään päätelmään, jonka mukaan sekä operaation johtaja että apulaisjohtaja olivat todenneet, että käsiteltävässä asiassa oli käynnistettävä alustava tutkinta. Näin ollen ei ole tarpeen tutkia, onko tämä operaation esittämä perustelu hylättävä myöhässä esitettynä ja siten jätettävä tutkimatta, kuten kantaja istunnossa väitti.

93 Neljänneksi on katsottava, että koska M:n 10.2.2015 lähettämästä sähköpostiviestistä ilmenee, että hän aikoi välittää kantajan 7. ja 9.2.2015 lähettämät sähköpostiviestit operaation johtajalle ja apulaisjohtajalle, jotta nämä voisivat käynnistää käytännesäännöstössä edellytetyt menettelyt, kantajan ei tarvinnut ryhtyä tältä osin mihinkään lisätoimiin. Erityisesti kantajan ei tarvinnut enää itse ottaa yhteyttä operaation johtajaan tekemällä tälle virallisen kantelun, jossa olisi toistettu kantajan 7. ja 9.2.2015 päivätyissä sähköpostiviesteissä mainitsemat seikat. M:n lähettämässä sähköpostiviestissä ei sitä paitsi missään kohden mainita, että kantajalta olisi edellytetty tällaisen lisäkantelun tekemistä. Sama toteamus pätee 10.2.2015 tapahtuneeseen sähköpostiviestien vaihtoon operaation johtajan ja apulaisjohtajan välillä.

94 Viidenneksi ja viimeiseksi on huomautettava, että kantaja oli 9.2.2015 lähettämässään sähköpostiviestissä pyytänyt M:ää siinä tapauksessa, että tilanteeseen voitaisiin hänen mukaansa löytää hallinnollinen ratkaisu, määräämään kantajan suojelemiseksi väliaikaisia toimia, joilla X:ää muun muassa kiellettäisiin astumasta sisään hänen työhuoneeseensa ja puhuttelemasta häntä, ennen kuin tilanne olisi ratkaistu. On kuitenkin kiistatonta, ettei tämän pyynnön johdosta ryhdytty mihinkään toimenpiteisiin. Jos operaatio olisi katsonut, että kantajan olisi vielä tehtävä operaation johtajalle virallinen kantelu, jotta asiassa voitaisiin käynnistää alustava tutkinta, sen olisi pitänyt ennen tällaista kantelua vastata kyseiseen pyyntöön.

95 Näitä toteamuksia ei voida kyseenalaistaa sillä, että kantaja pyysi 30.8.2015 lähettämässään sähköpostiviestissä operaation johtajaa pitämään sitä virallisena kanteluna. Kuten nimittäin edellä tämän tuomion 91–93 kohdassa mainittiin, sekä operaation johtaja että apulaisjohtaja katsoivat, että kantajan 7. ja 9.2.2015 lähettämät sähköpostiviestit muodostivat virallisen kantelun ja että asiassa oli käynnistettävä alustava tutkinta, joten kantajan ei enää tässä vaiheessa tarvinnut ryhtyä mihinkään lisätoimiin.

96 Edellä esitetyn perusteella unionin yleinen tuomioistuin toteaa, että se, ettei kantajan 7. ja 9.2.2015 lähettämien sähköpostiviestien johdosta käynnistetty alustavaa tutkintaa, merkitsee käytännesäännöstön 8.4 kohdan rikkomista ja siten operaation syyksi luettavaa sopimusrikkomusta.

97 Muutkaan operaation tämän päätelmän kumoamiseksi esittämät perustelut eivät ole vakuuttavia.

98 Ensinnäkin operaatio viittaa operaation johtajan kantajalle 25.8.2015 lähettämään sähköpostiviestiin, jossa johtaja selitti, että koska hän ei ollut saanut asianomaisilta osapuolilta mitään vastausta, hänelle oli syntynyt sellainen käsitys, että operaation apulaisjohtaja oli onnistunut sovittelemaan kantajan ja X:n välisen riidan. Operaatio ei kuitenkaan kiistä, ettei tällaiseen sovintoon päästy. Kuten kantaja aivan oikein toteaa, oli joka tapauksessa operaation johtajan vastuulla tiedustella, miten alustava tutkinta, jonka hän ja apulaisjohtaja olivat sopineet käynnistävänsä, oli edennyt.

99 Toiseksi operaatio väittää, ettei alustava tutkinta ollut tarpeen, koska kantajan mainitsemat seikat eivät merkinneet työpaikkakiusaamista eikä niiden tueksi ollut esitetty riittävästi näyttöä. Tämä väite on hylättävä. Operaatio ei ensinnäkään ole osoittanut, ettei mikään 7. ja 9.2.2015 lähetetyissä sähköpostiviesteissä esitetyistä seikoista voinut merkitä käytännesäännöstön 2.5 kohdassa tarkoitettua työpaikkakiusaamista. Käytännesäännöstöstä ei toiseksi mistään kohden ilmene, että alustavan tutkinnan käynnistäminen on perusteltua vain, jos kantelija on jo toimittanut riittävästi näyttöä siitä, että työpaikkakiusaaminen on tosiasiallisesti tapahtunut.

100 Kolmanneksi operaatio väittää, ettei kantaja helmi- ja elokuun 2015 välisenä aikana kertaakaan pyytänyt tietoja tästä tutkinnasta, joka hänen mukaansa olisi pitänyt käynnistää helmikuussa 2015. Operaatio ei kuitenkaan selitä, mikä merkitys tällä seikalla on ratkaistaessa kysymystä siitä, tekikö operaatio sopimusrikkomuksen, kun se jätti käynnistämättä alustavan tutkinnan kantajan 7. ja 9.2.2015 lähettämien sähköpostiviestien johdosta. Sama johtopäätös on tehtävä operaation väitteestä, jonka mukaan kantaja ei ollut helmi- ja elokuun 2015 välisenä aikana tuonut esiin uusia ongelmia eikä ilmoittanut operaatiolle tarvitsevansa mahdollisesti psykologista tukea.

101 Neljänneksi ja viimeiseksi se operaation esille tuoma seikka, että se oli pitänyt voimassa kantajan viimeisen työsopimuksen, vaikka se olisi hyvin voinut irtisanoa sen tiettyjen kantajan vakaviksi virkavirheiksi luokiteltavien tekojen – eli hänen operaatiolle 28. ja 30.8.2015 lähetetyissä sähköpostiviesteissä esittämiensä herjausten ja kunnianloukkausten – perusteella, ei ole merkitystä ratkaistaessa kysymystä siitä, tekikö operaatio sopimusrikkomuksen, kun se jätti käynnistämättä alustavan tutkinnan helmikuussa 2015.

Vahingot, joihin kantaja vetoaa

102 Ensimmäinen vahinko, johon kantaja vetoaa, on luonteeltaan henkistä kärsimystä. Operaation toimimatta jättämisen vuoksi kantajaan kohdistunut työpaikkakiusaaminen jatkui helmi- ja elokuun 2015 välisen ajan, mikä olisi voitu ja pitänyt estää. Kantajan mukaan tätä hänen ”syöksykierrettään” kuvastavat paitsi hänen heikko terveydentilansa hänen lähtiessään operaatiosta myös lääkitys, jonka häntä hoitaneet lääkärit joutuivat hänelle määräämään. Henkinen kärsimys muodostuu kantajan mukaan myös hänelle työpaikkakiusaamisesta aiheutuneista lääketieteellisistä seurauksista eli vakavasta masennuksesta, jota kantaja sairastaa edelleen, hänelle sen perusteella määrätystä lääkityksestä ja hänen joutumisestaan pois työstä sairauslomien takia.

103 Tätä henkistä kärsimystä pahensi kantajan mukaan se, miten operaatio häneen suhtautui sairauslomien aikana. Operaatio ei ensinnäkään tehnyt ainuttakaan aloitetta saadakseen hänet palaamaan työhön. Se päinvastoin odotti 11.7.2016 asti, kunnes se kyseenalaisin oikeudellisin perustein lähetti kantajan viralliseen osoitteeseen kutsun väitettyyn lääkärintarkastukseen, joka oli määrä suorittaa vain kaksi päivää myöhemmin, vaikka se tiesi hyvin, että kantaja asui tosiasiallisesti muualla. Toiseksi operaatio kyseenalaisti kaikkien kantajan lääkärintodistusten pätevyyden, koska ne oli lähetetty sähköpostitse, vaikka se oli ensimmäisen lääkärintodistuksen vastaanotettuaan vahvistanut, ettei todistuksia tarvinnut postittaa. Tällainen suhtautuminen on täysin huolenpitovelvollisuuden vastaista ja epäoikeudenmukaista ja osoittaa vilpillistä mieltä. Se siten osaltaan pahensi kantajalle aiheutunutta henkistä kärsimystä.

104 Kantaja katsoo, että hänelle on oikeuden ja kohtuuden mukaan korvattava henkisestä kärsimyksestä 70 000 euroa.

105 Toiseksi kantaja vetoaa hänelle aiheutuneeseen aineelliseen vahinkoon. Kantajan mukaan operaation on maksettava hänelle vahingonkorvaus, joka vastaa 29.9.2015 (päivämäärä, jona kantajan palkanmaksu lopetettiin sairauslomien takia) ja 15.7.2016 (päivämäärä, jona kantajan operaation kanssa tekemä kolmas työsopimus päättyi) väliseltä ajalta maksamatta jäänyttä palkkaa, johon lisätään korot ja hänelle

kuuluva vuosilomakorvaus. Sairauslomat nimittäin johtuivat kantajan mukaan hänen terveydentilansa heikkenemisestä, joka liittyi häneen kohdistuneesta työpaikkakiusaamisesta. Kantaja arvioi, että hänelle on korvattava 1.9.2015–15.7.2016 aiheutuneesta ansionmenetyksestä yhteensä 73 774 euroa.

106 Kolmanneksi kantaja katsoo, että hänelle aiheutui myös aineellista vahinkoa siitä, että hän menetti mahdollisuutensa työsopimuksensa uusimiseen. Hänen työsopimuksensa olisi nimittäin muutoin jätetty uusimatta vain siinä tapauksessa, että hänen siihenastista työsuoritustaan olisi ollut mahdoton arvioida. Koska kantaja oli aiemmin suoriutunut tehtävistään erinomaisesti ja koska operaatio edelleen tarvitsi palvelukseensa hankinnoista vastaavaa virkamiestä, sen todennäköisyys, että kantajan työsopimus olisi uusittu vuodeksi, oli hänen mukaansa vähintään 80 prosenttia. Näin ollen kantajalle olisi myönnettävä vahingonkorvauksena määrä, joka vastaa 80:tä prosenttia palkoista, jotka kantajalle olisi maksettu, jos hänen työsopimuksensa olisi uusittu.

107 Operaatio kiistää kantajan väitteet.

108 Kantajan terveydentilasta on huomautettava, ettei hän, kuten operaatio huomauttaa, ole itse asiassa esittänyt vahingonkorvausvaatimuksensa tueksi minkäänlaista lääkärinlausuntoa.

109 Asiakirja-aineistosta kuitenkin käy ilmi, että lääkäri, jonka vastaanotolla Nigerissä kantaja kävi elokuun 2015 loppupuolella, oli todennut kantajan kärsivän psyykkisestä ahdistuksesta. Näistä asiakirjoista myös ilmenee, että kantaja määrättiin 25.8.2015 lukien sairauslomalle, joka jatkui siihen asti, kunnes hänen työsopimuksensa operaation kanssa päättyi heinäkuussa 2016. Lisäksi kyseisistä asiakirjoista ilmenee, että kantajaa Ranskassa tutkineen psykiatrin antamassa lääkärintodistuksessa, joissa määrättiin hänelle sairauslomaa, viitattiin kahteen kertaan ”vakavaan masennukseen”.

110 On totta, ettei kantajan terveydentila asiakirja-aineiston perusteella ollut sellainen, että hän olisi tarvinnut sairaalahoitoa Nigerissä tai Ranskassa. On myös totta, ettei kantaja ole näyttänyt toteen väitettään, jonka mukaan lääkehoito, jonka lääkärit joutuivat hänelle määräämään, vahvistaa hänen terveydentilansa olleen elokuun 2015 loppupuolella heikko, sillä kantajan unionin yleiselle tuomioistuimelle toimittamissa lääkärintodistuksissa ei ole mainintaa lääkehoidosta. Unionin yleisen tuomioistuimen saatavilla olevista asiakirjoista kuitenkin ilmenee, että kantajan terveydentila oli heikentynyt merkittävästi ja että tämä oli tapahtunut sen jälkeen, kun kantaja oli 7. ja 9.2.2015 lähettämissään sähköpostiviestissä kiinnittänyt operaation huomion seikkoihin, joiden perusteella hän katsoi joutuneensa X:n työpaikkakiusaamisen kohteeksi.

111 Näissä olosuhteissa unionin yleinen tuomioistuin katsoo, ettei henkistä kärsimystä, joka liittyy tähän kantajan terveydentilan heikkenemiseen, voida kiistää.

112 Kantajan väittämästä aineellisesta vahingosta on todettava, että on kiistatonta, että hänen palkanmaksunsa lopetettiin 29.9.2015 ja että kantaja siten menetti sekä loput palkasta, joka hänelle viimeisen työsopimuksensa mukaan olisi pitänyt maksaa tämän sopimuksen päättymiseen asti, jos hän olisi kyennyt jatkamaan työtä, että oikeutensa lomakorvaukseen tältä ajalta. On totta, että kantajan viimeisen työsopimuksen 15.7 artiklan mukaan sairauspoissaolot luetaan aktiiviseksi työajaksi enintään 30 kalenteripäivän ajalta ja ettei mikään oikeus kata tämän ajanjakson ylittäviä sairauspoissaoloja. Se, että kyseisessä artiklassa sallittiin tai jopa velvoitettiin se, että operaatio lopettaa kantajan palkanmaksun, ei vaikuta mitenkään siihen päätelmään, että kantaja menetti palkan, joka hänelle olisi maksettu, ja että hänelle aiheutui näin ollen aineellista vahinkoa.

113 Uuden työsopimuksen saamisen mahdollisuudesta on todettava, että on totta, ettei kantajalla ollut saavutettua oikeutta työsopimuksensa uusimiseen operaation kanssa. Operaatio ei kuitenkaan kiistä kantajan väitettä, jonka mukaan todennäköisyys siihen, että hänen työsopimuksensa uusittaisiin vuodeksi, oli vähintään 80 prosenttia, koska hän oli aiemmin suoriutunut tehtävistään erinomaisesti ja koska operaatiossa edelleen tarvittiin sentyyppisiä palveluja, joita kantaja oli tarjonnut. Tältä osin operaatio väittää vain, että kantajan työssäoloaika oli hänen kolmannen työsopimuksensa

voimassaoloaikana niin lyhyt, ettei hänen työsuoritustaan voitu arvioida mahdollista työsopimuksen uusimista varten. Kantaja kuitenkin väittää, että juuri operaation tekemä sopimusrikkomus vaikutti haitallisesti hänen terveydentilaansa niin, ettei hänen ollut enää mahdollista palata työhön. Näissä olosuhteissa kantajalle aiheutuneen aineellisen vahingon tosiasiallisuutta ei voida kiistää myöskään siltä osin kuin hän menetti mahdollisuutensa työsopimuksen uusimiseen.

114 Näitä päätelmiä ei voida kyseenalaistaa operaation muilla tässä yhteydessä esittämillä perusteluilla.

115 Ensinnäkään mikään konkreettinen seikka ei tue operaation väitettä, jonka mukaan kantaja ei salannut työtovereiltaan sitä, että hän pyrki jo vuoden 2015 alusta hakeutumaan pois operaatiosta, eikä tällä väitteellä myöskään voida kyseenalaistaa päätelmää, jonka mukaan kantajan terveydentila heikkeni merkittävästi vuoden 2015 helmi- ja elokuun välisenä aikana.

116 Toiseksi tätä päätelmää ei voida kyseenalaistaa myöskään sillä, ettei kantaja ollut vuoden 2015 helmi- ja elokuun välisenä aikana ottanut kertaakaan yhteyttä operaatioon ilmoittaakseen mahdollisesta psyykkisestä pahoinvoinnistaan eikä tiedustellut operaatiolta ennen elokuuta 2015, mihin toimenpiteisiin hänen 7. ja 9.2.2015 lähettämiensä sähköpostiviestien johdosta oli ryhdytty.

117 Kolmanneksi sama johtopäätös on luonnollisestikin tehtävä siitä operaation väitteestä, jonka mukaan kantaja järjesti elokuun 2015 lopussa lähtönsä operaatiosta tavalla, joka enteili sitä, ettei hän aikonut enää palata työhönsä.

118 Lisäksi operaatio esittää tiettyjä väitteitä siitä ajanjaksosta, joka alkoi kantajan jäätyä pois työstä elokuun 2015 lopussa. Yhtäältä operaatio väittää, että kantaja jätti hyväksymättä sen pyynnöt lääkärintarkastuksesta, jossa hänen terveydentilaansa ja mahdollista työkyvyttömyyttään olisi arvioitu. Toisaalta se väittää, että kantajan poissaolo työpaikalta oli perusteetonta eikä hänelle siten voitaisi maksaa siitä mitään korvausta, koska kantaja ei ollut toimittanut päteviä ja todennettavia lääkärintodistuksia, koska hänen asuinpaikkansa ei ollut operaation tiedossa ja koska kantajalle oli hänestä itsestään johtuvista syistä mahdotonta antaa lääkärinlausuntoa tai tehdä lääkärintarkastusta. Unionin yleinen tuomioistuin kuitenkin katsoo, että näitä väitteitä on tarpeen tarkastella ainoastaan, jos kantaja pystyy osoittamaan, että operaation tekemän sopimusrikkomuksen ja kantajalle operaatiosta lähdön jälkeisenä ajanjaksona aiheutuneen henkisen kärsimyksen ja aineellisen vahingon välillä on syy-yhteys, mikä on tutkittava seuraavaksi.

Syy-yhteys

119 Kantaja väittää, että operaation toimimatta jättämisen vuoksi työpaikkakiusaaminen, joka oli tuotu esille jo helmikuussa 2015, pääsi jatkumaan, paheni ja johti lopulta hänen joutumiseensa sairauslomalle 25.8.2015 lähtien. Kantajan mukaan on selvää, että sairausloman syynä oli etenkin hänellä todettu vakava masennus, joka liittyi työpaikalla koettuun kiusaamiseen. Viimeksi mainittu seikka, jonka kantajan lääkäri on vahvistanut, osoittaa oikeudellisesti riittävällä tavalla syy-yhteyden operaation syyksi luettavan sopimusvelvoitteiden rikkomisen ja kantajalle aiheutuneen vahingon välillä. Kantaja lisää, että hänelle määrättiin ensimmäisen kerran masennuslääkkeitä vasta helmikuussa 2015, vaikka hän oli työskennellyt operaatiossa jo vuosia usein vihamielisissä ympäristöissä. Lisäksi hän oli joutunut ensimmäisen kerran sairauslomalle ajanjaksoksi 9.–13.2.2015 eli heti sen jälkeen, kun hän oli ensimmäisen kerran ilmoittanut työpaikkakiusaamisesta.

120 Operaatio kiistää kantajan väitteet. Operaation mukaan sen toiminnan ja väitetyn vahingon välillä ei ole syy-yhteyttä.

121 Oikeuskäytännöstä ilmenee, että unionin voidaan katsoa olevan sopimussuhteen ulkopuolisessa vastuussa ainoastaan vahingosta, joka johtuu riittävän suoraan asianomaisen toimielimen sääntöjenvastaisesta toiminnasta (ks. tuomio 24.10.2000, Fresh Marine v. komissio, T-178/98,

EU:T:2000:240, 118 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja määräys 9.11.2016, Jenkinson v. neuvosto ym., T-602/15, EU:T:2016:660, 49 kohta). Unionin yleinen tuomioistuin katsoo saman koskevan unionin sopimussuhteeseen perustuvaa vastuuta.

122 Aluksi on tutkittava, onko operaation toiminnan ja kantajalle aiheutuneen henkisen kärsimyksen välillä suora syy-yhteys.

123 Unionin yleinen tuomioistuin toteaa tästä, ettei kantaja ole esittänyt ainuttakaan asiakirjatodistetta, joka kiistatta osoittaisi, että hänen kokemansa henkinen kärsimys aiheutui operaation käsiteltävänä olevassa asiassa tekemästä sopimusrikkomuksesta. Toisin kuin kantaja väittää, hänen toimittamastaan todistusaineistosta ei etenkään ilmene, että häntä hoitanut lääkäri olisi todennut hänen terveydentilansa huononemisen aiheutuneen työpaikalla koetusta häirinnästä. Tällaisena toteamuksena ei voida pitää sitä, että kantajan tutkinut psykiatri mainitsi 14.10.2015 antamassaan lääkärintodistuksessa kantajan valittaneen työpaikkakiusaamisesta, koska kyseessä oli ainoastaan kantajan oma lausunto, johon lääkäri ei ottanut kantaa.

124 Tässä yhteydessä on kuitenkin otettava huomioon seuraavat seikat.

125 Ensinnäkin kantaja oli 9.2.2015 lähettämässään sähköpostiviestissä ilmoittanut operaatiolle terveysongelmista, joita hänellä oli ilmennyt sen X:n kanssa tapahtuneen välikohtauksen seurauksena, josta samassa viestissä kerrottiin. Lisäksi kantajan toimittamasta todistusaineistosta ilmenee, että hän joutui heti tämän välikohtauksen jälkeen ensimmäiselle sairauslomalleen, joka kesti 9.–13.2.2015. Näissä olosuhteissa operaatio ei voinut olla tietämättä, että jollei se ryhtyisi 7. ja 9.2.2015 päivättyjen sähköpostiviestien johdosta asianmukaisiin toimenpiteisiin, vaarana olisi, että kantajan terveydentila huononisi entisestään. Tässä yhteydessä on todettava, että samaan aikaan, kun alustava tutkinta elokuun 2015 lopussa käynnistettiin, operaation johtaja teki samanaikaisesti päätöksen, jolla X:lle asetettiin kielto lähestyä kantajaa.

126 Kuten edellä jo todettiin (ks. edellä tämän tuomion 110 kohta), toiseksi on kiistatonta, että kantajan terveydentila heikkeni elokuun 2015 lopussa merkittävästi ja että kantaja väittää tämän aiheutuneen siitä, ettei helmikuussa 2015 ollut aloitettu minkäänlaista alustavaa tutkintaa. Operaatio väittää, että tämä terveydentilan heikkeneminen saattoi aiheutua muustakin kuin työpaikkakiusaamisesta tai siitä, ettei se aloittanut alustavaa tutkintaa helmikuussa 2015. Tässä yhteydessä operaatio väittää, että lääkärin, jonka vastaanotolla Nigerissä kantaja kävi elokuun 2015 lopussa, antamassa lääkärintodistuksessa mainitaan kantajan terveydentilan heikkenemisen aiheutuneen operaatiossa vallinneista elinolosuhteista. Tälle väitteelle ei kuitenkaan löydy tukea mainituista todistuksista, joissa kyseinen lääkäri vain toteaa, että kantaja kärsi psyykkisestä ahdistuksesta ja että hänen oli terveydentilansa vuoksi pysyttävä poissa työpaikalta.

127 Kolmanneksi operaatio myöntää, että elokuun 2015 lopussa käynnistetyn tutkinnan päätteeksi todettiin, että X oli rikkonut käytännesäännöstöä.

128 Näiden seikkojen perusteella unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että on olemassa riittävästi seikkoja, jotta voidaan katsoa, että yhtäältä sen, ettei operaatio sen johtajan ja apulaisjohtajan välillä 10.2.2015 käydyn sähköpostiviestien vaihdon jälkeen aloittanut alustavaa tutkintaa seikoista, jotka kantajan mukaan merkitsivät X:n häneen kohdistamaa työpaikkahäirintää, ja toisaalta sen seikan, että kantajan terveydentila heikkeni kyseisen päivämäärän jälkeisenä ajanjaksona, välillä on suora syy-yhteys.

129 Unionin yleinen tuomioistuin kuitenkin katsoo tämän syy-yhteyden koskevan vain osaa kyseisestä ajanjaksosta.

130 Ensinnäkin tästä on todettava, että käytännesäännöistä ilmenee, että alustava tutkinta on tehtävä nopeasti. Käytännesäännöstön 8.4.4 kohdan mukaan alustava tutkintakertomus on toimitettava operaation apulaisjohtajalle melko lyhyessä määräajassa eli 10 päivän kuluessa. Näin ollen kantaja oli

velvollinen pohtimaan sen jälkeen, kun tietty ajanjakso oli kulunut ilman, että hänelle oli ilmoitettu, mihin toimenpiteisiin hänen kantelunsa johdosta oli ryhdytty, oliko alustava tutkinta tosiasiallisesti käynnistetty ja oliko se edelleen kesken. Lisäksi asiakirja-aineistosta ja erityisesti kantajan lähettämistä eri sähköpostiviesteistä ilmenee, että hänelle oli asianmukaisesti ilmoitettu tällaisessa tilanteessa noudatettavista menettelyistä.

131 Näin ollen on katsottava, että kantajan tehtävänä oli tiedustella suhteellisen lyhyen ajan kuluessa, mihin toimenpiteisiin hänen 7. ja 9.2.2015 lähettämiensä sähköpostiviestien johdosta oli ryhdytty, etenkin kun työpaikkakiusaaminen, josta kantaja näissä viesteissään valitti, vaikuttaa hänen 25. ja 28.8.2015 lähettämiensä sähköpostiviestien perusteella pahentuneen merkittävästi. Erityisesti on huomautettava kantajan valittaneen jälkimmäisessä sähköpostiviestissä, että X oli helmi- tai maaliskuussa 2015 kohdistanut häneen fyysistä väkivaltaa kaatamalla hänen jaloilleen kuumaa teetä. Vastatessaan unionin yleisen tuomioistuimen istunnossa tästä seikasta esittämään kysymykseen kantaja ei kyennyt selittämään, miksi hän vasta useita kuukausia myöhemmin oli ilmoittanut operaatiolle tästä välikohtauksesta, jota – jos se oletetaan toteen näytetyksi – oli pidettävä erittäin vakavana.

132 Kantaja ei kuitenkaan kiistä, ettei hän, kuten operaatio toteaa, helmi- ja elokuun 2015 välisenä aikana ottanut kertaakaan puheeksi väitettyä työpaikkakiusaamista, ettei hän koskaan tiedustellut operaatiolta, mihin toimenpiteisiin hänen 7. ja 9.2.2015 lähettämiensä sähköpostiviestien johdosta oli ryhdytty ja ettei hän myöskään ilmoittanut operaatiolle tilanteensa pahenemisesta. Vastauksessaan unionin yleisen tuomioistuimen istunnossa esittämään kysymykseen kantaja ainoastaan selitti, ettei hän ollut katsonut tarpeelliseksi ryhtyä tällaisiin toimiin, että hän oli luottanut operaatioon ja että hän oli luullut tutkinnan olevan tosiasiallisesti käynnissä.

133 On totta, että operaatiolle 26.10.2015 toimittamiensa lisätietojen yhteydessä kantaja huomautti, että ”[X] oli lyhyen ajan (vuoden 2015 toukokuussa) [näyttänyt] hänelle parempaa puoltaan”, että ”[oli syytä] täsmentää, että koska [kantaja] edelleen odotti helmikuussa tekemänsä kantelun perusteella, että kurinpitomenettely saataisiin päätökseen ja että siinä määrättäisiin seuraamus, jolla [olisi] tosiasiallisesti ’opettavainen’ ja ’kannustava’ vaikutus [X:ään] ja jolla tämä saataisiin muuttamaan asennettaan, [hän] toivoi, että asiat voisivat vielä järjestyä” ja että ”tätä lyhyen ajan kestänyttä myönteistä muutosta lujittaakseen [kantaja] oli jopa kutsunut [X:n] kanssaan lounaalle, ja tämä oli ottanut kutsun vastaan ja saapunut paikalle”. Kantajan omista lausunnoista siis ilmenee, että toukokuussa 2015 hän koki X:n asenteen häntä kohtaan parantuneen ja katsoi voivansa kantelun lopputuloksen ja X:ssä näkemiensä kannustavien muutosten perusteella odottaa, että heidän välinsä korjaantuisivat ennalleen. Kuten kantaja itsekin toteaa, tämä parannus oli kuitenkin vain hetkellinen, mistä on pääteltävä, että kantajan ilmoittama työpaikkakiusaaminen on myöhemmin jatkunut. Vaikka on totta, ettei kantaja tämän tilanteen parantumisen vuoksi tuntenut houkutusta tiedustella toukokuussa 2015, mihin toimenpiteisiin hänen kantelunsa johdosta oli ryhdytty, sen jälkeisen jakson aikana tilanne oli kuitenkin toinen.

134 Edellä esitetyn perusteella unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että alustavan tutkinnan käynnistämättä jättämisen ja kantajan terveydentilan heikkenemisen välinen syy-yhteys on näytetty toteen oikeudellisesti riittävällä tavalla enintään 10.2.2015 ja toukokuun 2015 väliseltä ajalta. Tämän jälkeisenä ajanjaksona kantajan terveydentilan heikkenemisen ei enää voida katsoa aiheutuneen pelkästään siitä, ettei asiassa käynnistetty alustavaa tutkintaa, vaan myös siitä, ettei kantaja tehnyt mitään selvittääkseen, mihin toimenpiteisiin hänen 7. ja 9.2.2015 lähettämiensä sähköpostiviestien johdosta oli ryhdytty, tai ilmoittaakseen esimiehilleen hänen ja X:n välien huononemisesta. Kantajan 25.8.2015 lähettämää sähköpostiviestiä on pidettävä viivästyneenä etenkin, kun hänen terveydentilansa oli tuolloin niin heikko, että hänen oli tänä ajankohtana annettujen lääkärintodistusten mukaan jäätävä sairauslomalle ja palattava Eurooppaan. Näin ollen operaation ei voida katsoa olevan vastuussa kantajalle toukokuun 2015 jälkeen aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä eikä etenkään siitä kärsimyksestä, joka kantajalle aiheutui hänen lähdettyään operaatiosta elokuun 2015 lopussa, eikä operaation tältä osin esittämiä muita väitteitä ole tarpeen tutkia.

135 Toiseksi edellä tämän tuomion 112 ja 113 kohdasta ilmenee, että kantajalle aiheutuneet aineelliset vahingot tapahtuivat vasta sen jälkeen, kun hän oli lähtenyt operaatiosta elokuussa 2015. Edellä tämän tuomion 130–134 kohdassa esitetyistä syistä on siis todettava, ettei operaation voida katsoa olevan vastuussa näistä aineellisista vahingoista.

136 Kaiken edellä esitetyn perusteella unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että kantajalle aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä on oikeuden ja kohtuuden mukaan korvattava 10 000 euroa.

137 Edellä esitetyn perusteella operaatio on velvoitettava maksamaan kantajalle 10 000 euroa hänelle aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä, ja muut kantajan esittämät vaatimukset on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

138 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 134 artiklan 3 kohdassa määrätään, että jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi, kukin asianosainen vastaa omista kuluistaan. Unionin yleinen tuomioistuin voi kuitenkin päättää, että asianosainen vastaa omista kuluistaan ja se velvoitetaan korvaamaan suhteellinen osuus vastapuolen kuluista, jos tämä on perusteltua asiassa ilmenneiden seikkojen vuoksi.

139 Käsiteltävässä asiassa osa vaatimuksista on ratkaistu kantajan ja osa operaation hyväksi. Käsiteltävän asian olosuhteiden perusteella on kuitenkin määrättävä, että operaatio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se on velvoitettava korvaamaan kolme neljäsosaa kantajalle aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) EUCAP Sahel Niger velvoitetaan maksamaan PY:lle 10 000 euroa.

2) Kanne hylätään muilta osin.

3) EUCAP Sahel Niger velvoitetaan vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan kolme neljäsosaa PY:lle aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista.

Gratsias Dittrich Xuereb

Julistettiin Luxemburgissa 12 päivänä huhtikuuta 2018.

Allekirjoitukset